

Nationella Centret för PTSD

KLINIKER-ADMINISTRERAD PTSD-SKALA FÖR DSM-5

VERSION FÖR SENASTE MÅNADEN

Namn: _____

ID-nr: _____

Intervjuare: _____

Datum: _____

Studie: _____

Frank W. Weathers, Dudley D. Blake, Paula P. Schnurr,
Danny G. Kaloupek, Brian P. Marx, & Terence M. Keane

Nationella Centret för Posttraumatisk Stresstörning
21 oktober, 2013

Instruktioner

Standardiserad administrering och poängsättning av CAPS-5 är väsentlig för att få tillförlitliga och giltiga poäng och diagnostiska beslut. CAPS-5 skall endast administreras av kvalificerade intervjuare som har formell utbildning i strukturerat kliniskt intervjuande och differentiell diagnostik, en ingående förståelse för PTSD:s begreppsmässiga grund och dess olika symptom, samt detaljerad kunskap om CAPS-5 i sig, dess särdrag och bruk.

Administrering

1. Identifiera en traumatisk indexupplevelse som kan tjäna som underlag för förfrågan om symptom. Administrera Kontrollistan för Livshändelser och förfrågan om Kriterium A på sid. 5, eller använd någon annan strukturerad evidensbaserad metod. Indexupplevelsen kan antingen vara en enstaka incident (t.ex., "olyckan") eller multipla, nära relaterade incidenter (t.ex., "dina värsta stridsupplevelser").
2. Läs frågorna ordagrant, en i taget, och i den ordning de presenteras, UTOM:
 - a. Använd den intervjuades egna ord för att beteckna indexupplevelsen eller beskriva specifika symptom.
 - b. Omformulera standardiserade frågor för att bekräfta tidigare utgiven information men återgå till ordagrann fraserings så snart som möjligt. Till exempel, förfrågan om punkt 20 kan börja med: "Du har redan nämnt sömnsvårigheter. Vad för slags svårigheter?".
 - c. Om du inte fått tillräcklig information när du gått igenom alla standardiserade frågor, följ upp improviserat. I denna situation hjälper det ofta att upprepa den ursprungliga frågan för att få den intervjuade att ändra fokus.
 - d. Vid behov, be om specifika exempel eller uppmana den intervjuade att utveckla sitt resonemang, även när sådana frågor inte anges uttryckligen.
3. Generellt: GE INTE förslag på svar. Om den intervjuade har uppenbara problem att förstå en fråga kan det vara nödvändigt att ge ett kort exempel för att klargöra och illustrera. Detta bör emellertid ske sällan och endast efter att den intervjuade har getts stora möjligheter att svara spontant.
4. Läs INTE upp skattningsskalornas svarsalternativ för den intervjuade. De är enbart avsedda för dig, intervjuaren, därför att korrekt användning kräver kliniskt omdöme och en ingående förståelse för CAPS-5:s konventioner för poängsättning.
5. Gå igenom intervjun så effektivt som möjligt för att minimera belastningen för den intervjuade. Några användbara strategier:
 - a. Gör dig väl förtrogen med CAPS-5 så att frågorna flyter smidigt.
 - b. Ställ det minsta möjliga antalet frågor som behövs för att få tillräcklig information för att göra en korrekt skattning.
 - c. Minimera dina anteckningar och skriv medan den intervjuade talar för att undvika långa pauser.
 - d. Ta kommandot över intervjun. Var respektfull men bestämd för att hålla den intervjuade till saken, i övergången mellan frågor, när du behöver trycka på för att få exempel eller om du påpekar motsägelser.

Poängsättning

1. CAPS-5:s svårighetsgradsskattningar av symptom baseras på kombinerade skattningar av symptomens frekvens och intensitet, med undantag för fråga 8 (amnesi) och 12 (minskat intresse) som baseras på omfattning och intensitet. Beroende på frågan skattas frekvens antingen som antal förekomster (hur ofta under den senaste månaden) eller som procent av tiden (hur stor andel av tiden under den senaste månaden). Intensitet skattas enligt en fyrstegs ordinalskala med värdena *Minimal*, *Tydligt Närvarande*, *Påtaglig* och *Extrem*. Intensitet och svårighetsgrad är relaterade men distinkt särskilda. Intensitet avser styrkan hos ett typiskt inträffande av symptomet. Svårighetsgrad avser den totala symptombelastningen under en viss given tidsperiod, och är en kombination av intensitet och frekvens. Detta liknar kvantitet-/frekvens bedömningsförfarandet för alkoholkonsumtion. Intensitetsskattningensalternativen motsvarar svårighetsgradsskattningensalternativen beskrivna nedan och ska tolkas och användas på samma sätt, den enda skillnaden är att svårighetsgrad kräver övervägande av både intensitet och frekvens. Således, en intensitetsskattning av *Minimal* motsvarar en svårighetsgradsskattning av *Mild/subtröskel*, *Tydligt Närvarande* motsvarar *Måttlig/tröskel*, *Påtaglig* motsvarar *Allvarlig/markant förhöjd*, och *Extrem* motsvarar *Extrem / handikappande*.
2. CAPS-5:s femstegs svårighetsgradsskattningsskala används för alla symptom. Skalans värden ska tolkas och användas på följande sätt:
 - 0 **Frånvarande** Den intervjuade förnekar problemet eller den intervjuades beskrivning stämmer inte med DSM-5:s symptomkriterium.
 - 1 **Mild / subtröskelvärde** Den intervjuade beskriver ett problem som överensstämmer med symptomkriteriet men som inte är tillräckligt allvarligt för att anses kliniskt signifikant. Problemet uppfyller inte DSM-5:s symptomkriterium och räknas således inte in i en PTSD-diagnosticering.
 - 2 **Måttlig / tröskelvärde** Den intervjuade beskrev ett kliniskt signifikant problem. Problemet uppfyller DSM-5:s symptomkriterium och räknas således in i en PTSD-diagnosticering. Problemet skulle vara ett föremål för intervention. Denna skattning kräver en minsta frekvens om *2 ggr per månad* eller *20-30 % av tiden* PLUS en minsta intensitet som är *Tydligt Närvarande*.
 - 3 **Svår / markant förhöjd** Den intervjuade beskrev ett problem som är väl över tröskelvärdet. Problemet är svårt att hantera och tidvis överväldigande, och skulle vara ett framträdande mål för intervention. Denna skattning kräver en minsta frekvens om *2 ggr per vecka* eller *stor del av tiden (50-60 %)* PLUS en minsta intensitet som är *Påtagligt*.
 - 4 **Extrem / handikappande** Den intervjuade beskriver ett dramatiskt symptom, långt över tröskelvärdet. Problemet är genomgripande, ohanterligt och överväldigande, och skulle vara ett högprioriterat mål för intervention.
3. Generellt sett, sätt en viss svårighetsgradsskattning endast om både minsta frekvens och minsta intensitet är uppfyllda. Du kan dock göra en klinisk bedömning genom att ge en viss svårighetsgradsskattning även om frekvensen är något lägre än vad som krävs men intensiteten är högre. Du kan exempelvis göra svårighetsgradsskattningen *Måttlig / tröskelvärde* om ett symptom inträffar *1 gång per månad* (i stället för det krävda *2 ggr per månad*) så länge intensiteten är skattad *Påtaglig* eller *Extrem* (i stället för det krävda *Tydligt Närvarande*). På liknande sätt kan du göra en svårighetsgradsskattning *Allvarlig / Markant förhöjd* om ett symptom inträffar *1 gång per vecka* (istället för det krävda *2 ggr per vecka*) så länge som intensiteten skattas som *Extrem* (i stället för det krävda *Påtaglig*). Gör den lägre skattningen om du tvekar mellan två svårighetsgradsskattningar..
4. Du behöver fastställa att ett symptom, utöver att uppfylla DSM-5-kriteriet fenomenologiskt också är funktionellt relaterat till den indexerande traumatiska upplevelsen, d.v.s. började eller förvärrades som ett resultat av upplevelsen. CAPS-5-frågorna 1-8 och 10 (återupplevande, ansträngande undvikande, amnesi och skuld) hänger nära samman

med upplevelsen. Utvärdera de återstående frågorna för traumarelatering (TR) genom att göra en TR-fråga. De tre TR-skattningarna är:

- a. **Definitivt** = symptomet kan tydligt hänföras till indextraumat därför att (1) det finns en tydlig förändring av funktionsgraden innan traumat och/eller (2) den intervjuade tillskriver detta till traumat med säkerhet.
 - b. **Sannolikt** = symptomet är troligen relaterat till indextraumat men en otvetydig koppling kan inte göras. Situationer i vilka denna skattning skulle ges inkluderar följande: (1) det verkar finnas en förändring av funktionsgraden relativt innan traumat, men den är inte lika tydlig och explicit som den skulle vara för "definitivt"; (2) den intervjuade ser ett orsakssamband mellan symptomet och indextraumat, men med mindre säkerhet än för skattningen "Definitiv"; (3) det verkar finnas ett funktionellt samband mellan symptomet och inneboende traumarelaterade symptom såsom återupplevande (t.ex. avtrubning eller tillbakadragande ökar när återupplevande ökar).
 - c. **Osannolikt** = symptomet kan hänföras till någon annan orsak än indextraumat därför att (1) det finns en uppenbar funktionell koppling med denna andra orsak och/eller (2) den intervjuade gör en säker koppling till denna andra orsak och förnekar koppling till indextraumat. Eftersom det kan vara svårt att utesluta en funktionell koppling mellan ett symptom och indextraumat skall skattningen *Osannolikt* användas endast när tillgängliga bevis starkt pekar på en annan orsak än indextraumat. OBS! Symptom med TR-skattningen *Osannolikt* skall inte räknas vid PTSD-diagnos eller räknas med i CAPS-5:s totalsumma för symptomens svårighetsgrad.
5. **CAPS-5:s totalsumma för symptomens svårighetsgrad** beräknas genom att summera svårighetsgradspoängen för frågorna 1-20. OBS! Svårighetsgradspoängen för de två dissociativa frågorna (29 och 30) ska INTE tas med i beräkningen av CAPS-5:s totalsumma för symptomens svårighetsgrad.
 6. **CAPS-5:s svårighetsgradspoäng för symptomkluster** beräknas genom att summera de individuella frågornas svårighetsgradspoäng för symptom inom ett givet DSM-5-kluster. Därav följer att svårighetsgradspoängen för kriteriet B (återupplevande) är summan av de individuella svårighetsgradspoängen för frågorna 1-5; svårighetsgradspoängen för kriteriet C (undvikande) är summan av frågorna 6 och 7; svårighetsgradspoängen för kriteriet D (negativa förändringar i kognitioner och sinnesstämning) är summan av frågorna 8-14; och svårighetsgradspoängen för kriteriet E (hyperaktivitet) är summan av frågorna 15-20. En symptomklusterpoäng kan även beräknas för dissociation genom att summera frågorna 29 och 30.
 7. **PTSD diagnosstatus** fastställs genom att först dikotomisera individuella symptom som "närvarande" eller "frånvarande" och därefter följa den diagnostiska regeln för DSM-5. Ett symptom anses vara närvarande endast om den motsvarande frågans svårighetsgradspoäng skattas till $2 = \text{Måttlig/tröskel eller högre}$. Frågorna 9 och 11-20 har därutöver kravet på skattning av trauma-relatering som *Definitiv* eller *Sannolik*. I annat fall anses ett symptom vara frånvarande. Den diagnostiska regeln för DSM-5 kräver närvaron av åtminstone ett symptom enligt kriterium B, ett symptom enligt kriterium C, två symptom enligt kriterium D och två symptom enligt kriterium E. Dessutom måste kriterierna F och G uppfyllas. Kriterium F kräver att störningen har varat åtminstone en månad. Kriterium G kräver att störningen orsakar antingen kliniskt signifikant plåga eller funktionell försämring, såsom indikeras av en skattning på $2 = \text{måttlig}$ eller högre på frågorna 23-25.

Kriterium A: Exponering för dödsfall eller dödshot, allvarlig skada eller sexuellt våld på ett (eller flera) av följande sätt:

1. Personligen upplevt den(de) traumatiska upplevelsen(erna).
2. Personligen bevittnat händelsen(erna) medan den(de) drabbade andra.
3. Fått reda på att den(de) traumatiska händelsen(erna) drabbade en nära familjemedlem eller nära vän. I fall av dödsfall eller dödshot mot en familjemedlem eller vän, måste händelsen(erna) ha varit våldsam(ma) eller olycksfall.
4. Upprepad eller extrem exponering för avskräckande detaljer hos den(de) traumatiska händelsen(erna). (t.ex. räddningspersonal som tar hand om mänskliga kvarlevor; poliser som upprepat exponeras för fall av barnmisshandel. Obs! Kriterium A4 gäller inte exponering via elektronisk media, television, filmer eller bilder, om inte sådan exponering är arbetsrelaterad.

[Administrera Kontrollista för Livshändelser - 5 (LEC-5) eller en annan strukturerad traumascreening]

Jag kommer att fråga dig om frågeformuläret för påfrestande upplevelser som du fyllde i. Först kommer jag att be dig att berätta lite om den upplevelse som du tyckte var den värsta. Sedan kommer jag att fråga hur den upplevelsen kan ha påverkat dig under den senaste månaden. I allmänhet behöver jag inte mycket information - bara tillräckligt så jag kan förstå eventuella problem som du kan ha haft. Var snäll och berätta om du märker att du börjar bli upprörd när vi går igenom frågorna så att vi kan sakta ner och prata om det. Säg också till om du har några frågor eller om det är något du inte förstår. Har du några frågor innan vi börjar?

Den upplevelse som du sa var den värsta var (HÄNDELSE). Vad jag vill att du ska göra är att kortfattat beskriva vad som hände.

Indexupplevelsen (specificera):

<p>Vad hände? (Hur gammal var du? Hur blev du inblandad? Vem mer var inblandad? Blev någon allvarligt skadad eller dödad? Var någons liv i fara? Hur många gånger hände detta?)</p>	<p>Exponeringstyp:</p> <p>Upplevde ____</p> <p>Såg på ____</p> <p>Fick reda på ____</p> <p>Utsatt för avskräckande detaljer ____</p> <p>Livsfara? NEJ JA [själv ____ annan ____]</p> <p>Allvarlig skada? NEJ JA [själv ____ annan ____]</p> <p>Sexuellt våld? NEJ JA [själv ____ annan ____]</p> <p>Kriterium A uppfyllt? NEJ TROLIGEN JA</p>
--	---

Under resten av intervjun vill jag att du håller (HÄNDELSE) i åtanke medan jag frågar dig om olika problem som den kan ha orsakat dig. Du kan ha haft en del av dessa problem tidigare, men för denna intervju kommer vi att koncentrera oss bara på den senaste månaden. För varje problem kommer jag att fråga om du har haft det under den senaste månaden, och i så fall, hur ofta och hur mycket det har besvärat dig.

Kriterium B: Ett (eller flera) av följande påträngande symptom relaterade till den(de) traumatiska upplevelsen(erna), som började efter att den(de) traumatiska upplevelsen(erna) inträffade:

1. (B1) Återkommande, ofrivilliga och påträngande smärtsamma minnen av den(de) traumatiska upplevelsen(erna). Obs! Hos barn äldre än 6 år, kan upprepade lekar utövas i vilka teman eller aspekter av den(de) traumatiska upplevelsen(erna) uttrycks.

<p>Har du, under den senaste månaden, haft några <u>oönskade minnen</u> av (HÄNDELSE) medan du var vaken, alltså inte inräknat drömmar? [Skatta 0=Frånvarande om endast under drömmar]</p> <p>Hur går det till när du börjar minnas (HÄNDELSE)?</p> <p>[Om inte tydligt:] (Är dessa <u>oönskade minnen</u> eller tänker du på [HÄNDELSE] med flit?) [Skatta 0=Frånvarande om inte uppfattas som ofrivillig och påträngande]</p> <p>Hur mycket besvärar dessa minnen dig?</p> <p>Kan du tvinga dem ur dina tankar och tänka på något annat?</p> <p>Ringa in: Besvär = <i>Minimala</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtagliga</i> <i>Extrema</i></p> <p>Hur ofta har du haft dessa minnen under den senaste månaden? <i>antal ggr</i> _____</p>	<p>0 <i>Frånvarande</i></p> <p>1 <i>Mild / subtröskel</i></p> <p>2 <i>Måttlig / tröskel</i></p> <p>3 <i>Svår / markant förhöjd</i></p> <p>4 <i>Extrem / funktionshindrande</i></p>
<p>Centrala skattningsgrunder = besvärsfrekvens / -intensitet Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / tydligt närvarande besvär, vissa svårigheter att avfärda minnen Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglade besvär, betydande svårigheter att avfärda minnen</p>	

2. (B2) Återkommande smärtsamma drömmar i vilka drömmens innehåll och/eller påverkan är relaterade till upplevelsen(erna). Obs! Hos barn kan det förekomma skrämmande drömmar utan igenkännbart innehåll.

<p>Har du, under den senaste månaden, haft några <u>obehagliga drömmar</u> om (HÄNDELSE)?</p> <p>Beskriv en typisk dröm. (Vad händer?)</p> <p>[Om inte tydligt:] (Får drömmarna dig att vakna?)</p> <p>[Om ja:] (Vad upplever du när du vaknar? Hur lång tid tar det för dig att somna om?)</p> <p>[Om rapporterar ej går tillbaks till sömnen:] (Hur mycket sömn förlorar du?)</p> <p>Hur mycket stör dessa drömmar dig?</p> <p>Ringa in: Besvär = <i>Minimala</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtagliga</i> <i>Extrema</i></p> <p>Hur ofta har du haft dessa drömmar under den senaste månaden? <i>antal ggr</i> _____</p>	<p>0 <i>Frånvarande</i></p> <p>1 <i>Mild / subtröskel</i></p> <p>2 <i>Måttlig / tröskel</i></p> <p>3 <i>Svår / markant förhöjd</i></p> <p>4 <i>Extrem / funktionshindrande</i></p>
<p>Centrala skattningsgrunder = besvärsfrekvens / -intensitet Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / tydligt närvarande besvär, mindre än 1 timme sömnförlust Svår = åtminstone 2 ggr vecka / utpräglade besvär, mer än 1 timme sömnförlust</p>	

3. (B3) Dissociativa reaktioner (t.ex., flashbacks) under vilka individen känner eller agerar som om den(de) traumatiska upplevelsen(erna) inträffade igen. (Sådana reaktioner kan inträffa under ett kontinuum, med det mest extrema uttrycket är en fullständig förlust av medvetenhet om nuvarande omgivning). Obs! Hos barn kan traumaspecifikt återskapande inträffa under lek.

<p>Har det under den senaste månaden hänt att du plötsligt agerat eller känt som om (HÄNDELSE) faktiskt hände igen?</p> <p>[Om inte tydligt:] <i>(Detta är något annat än att tänka på eller drömma om det – nu frågar jag om flashbacks, när du känner att du faktiskt är tillbaka vid tidpunkten för [HÄNDELSE], faktiskt återupplever den).</i></p> <p>Hur mycket verkar det som om (HÄNDELSE) hände igen? (Är du förvirrad angående var du verkligen befinner dig?)</p> <p>Vad gör du medan detta pågår? (Lägger andra människor märke till ditt beteende? Vad säger de?)</p> <p>Hur länge pågår det?</p> <p>Ringa in: Dissociation = Minimal Tydligt Närvarande Påtaglig Extrem</p> <p>Hur ofta har det här hänt under den senaste månaden? antal ggr _____</p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = dissociationsfrekvens / -intensitet Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / dissociativt beteende tydligt närvarande, kan behålla viss medvetenhet om omgivningen men återupplever händelsen på ett sätt som klart skiljer sig från tankar och minnen Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglat dissociativt beteende, berättar om livligt återupplevande , t.ex. med bilder, ljud, dofter</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshindrande</p>
--	--

4. (B4) Intensiva och långvariga psykiska besvär vid exponering för inre eller yttre signaler som symboliserar eller liknar någon aspekt av den(de) traumatiska upplevelsen(erna).

<p>Har du under den senaste månaden blivit känslomässigt upprörd när något påminde dig om (HÄNDELSE)?</p> <p>Vilka sorters påminnelser gör dig upprörd?</p> <p>Hur mycket besvärar dessa påminnelser dig?</p> <p>Kan du lugna ner dig när detta händer? (Hur lång tid tar det?)</p> <p>Ringa in: Besvär = Minimala Tydligt Närvarande Påtagliga Extrema</p> <p>Hur ofta har det här hänt under den senaste månaden? antal ggr _____</p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = besvärsfrekvens / -intensitet Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / tydligt närvarande besvär, vissa svårigheter att återhämta sig Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglade besvär, betydande svårigheter att återhämta sig</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshindrande</p>
--	--

5. (B5) Markanta fysiologiska reaktioner på inre eller yttre signaler som symboliserar eller liknar någon aspekt av den (de) traumatiska upplevelsen(erna).

<p>Har du under den senaste månaden haft några fysiologiska reaktioner när något påminde dig om (HÄNDELSE)?</p> <p>Kan du ge mig några exempel? (Förändras din hjärtfrekvens eller andning? Får du svettningar eller känner dig verkligen spänd eller skakig?)</p> <p>Vilka sorters påminnelser utlöser dessa reaktioner?</p> <p>Hur lång tid tar det att återhämta dig?</p> <p>Ringa in: Fysiologisk reaktivitet = <i>Minimal</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtaglig</i> <i>Extrem</i></p> <p>Hur ofta har det här hänt under den senaste månaden? <i>antal ggr</i> _____</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshinder</p>
<p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av fysiologisk upphetsning Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / tydligt närvarande reaktioner, vissa svårigheter att återhämta sig Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglade reaktioner, ihållande upphetsning, betydande svårigheter att återhämta sig</p>	

Kriterium C: Ihållande undvikande av stimuli associerade med den(de) traumatiska upplevelsen(erna), som började efter att den(de) traumatiska upplevelsen(erna) inträffade, vilket framgår av en eller båda av följande:

6. (C1) Undvikande av, eller ansträngningar att undvika, smärtsamma minnen, tankar eller känslor om eller nära förknippade med den(de) traumatiska upplevelsen(erna).

<p>Har du under den senaste månaden försökt att <u>undvika tankar</u> eller <u>känslor</u> om (HÄNDELSE)?</p> <p>Vilka sorters tankar och känslor undviker du?</p> <p>Hur mycket anstränger du dig för att undvika dessa tankar och känslor? (Vad/Hur gör du?)</p> <p>Ringa in: Undvikande = <i>Minimalt</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtagligt</i> <i>Extremt</i></p> <p>Hur ofta under den senaste månaden? <i>antal ggr</i> _____</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshinder</p>
<p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av undvikande Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / undvikande är tydligt närvarande Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglat undvikande</p>	

7. (C2) Undvikande av, eller ansträngningar att undvika, yttre påminnelser (människor, platser, samtal, aktiviteter, saker, situationer) som väcker plågsamma minnen, tankar eller känslor om eller nära förknippade med den(de) traumatiska upplevelsen(erna).

<p>Har du under den senaste månaden försökt att undvika saker som påminner dig om (HÄNDELSE), såsom vissa människor, platser eller situationer?</p> <p>Vilka sorters saker undviker du?</p> <p>Hur mycket anstränger du dig för att undvika dessa påminnelser? (Måste du göra en plan eller ändra på dina aktiviteter för att undvika dem?)</p> <p>[Om inte tydligt:] (Sammantaget, hur stort problem är detta för dig? Hur skulle din vardag vara annorlunda om du inte behövde undvika dessa påminnelser?)</p> <p>Ringa in: Undvikande = <i>Minimalt</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtagligt</i> <i>Extremt</i></p> <p>Hur ofta under den senaste månaden? antal ggr _____</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshindrande</p>
<p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av undvikande Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / undvikande är tydligt närvarande Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglat undvikande</p>	

Kriterium D: Negativa förändringar i kognitioner och sinnesstämningar associerade med den(de) traumatiska upplevelsen(erna) som började eller förvärrades efter att den(de) traumatiska upplevelsen(erna) inträffade, vilket framgår av en eller flera av följande:

8. (D1) Oförmåga att komma ihåg någon viktig aspekt av den(de) traumatiska upplevelsen(erna) (normalt på grund av dissociativ amnesi och inte andra faktorer såsom huvudskada, alkohol eller droger).

<p>Har du under den senaste månaden haft svårt att komma ihåg några viktiga delar av (HÄNDELSE)? (Känner du att det finns luckor i ditt minne av [HÄNDELSE]?)</p> <p>Vilka delar har du haft svårt att komma ihåg?</p> <p>Känner du att du borde kunna komma ihåg dessa saker?</p> <p>[Om inte tydligt:] (Varför tror du att du inte kan? Fick du en huvudskada under [HÄNDELSE]? Blev du slagen medvetslös? Var du berusad av alkohol eller droger?) [Skatta 0=Frånvarande om det beror på huvudskada eller medvetslöshet eller berusning under upplevelsen]</p> <p>[Om fortfarande inte klart:] (Är detta endast normal glömska? Eller tror du att du kan ha blockerat ut det därför att det skulle vara för smärtsamt att minnas?) [Skatta 0=Frånvarande om det endast beror på normal glömska]</p> <p>Ringa in: Svårt att minnas = <i>Minimalt</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtagligt</i> <i>Extremt</i></p> <p>Hur många av (HÄNDELSE:s) viktiga delar har du haft svårt att komma ihåg under den senaste månaden? (Vilka delar minns du fortfarande?) antal viktiga aspekter _____</p> <p>Skulle du kunna minnas dessa saker om du försökte?</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshindrande</p>
<p>Centrala skattningsgrunder = andel av upplevelsen som ej går att minnas / intensitet av oförmågan att minnas Måttlig = åtminstone en viktig aspekt / svårigheter att minnas är tydligt närvarande, vissa minnen kan kallas fram vid ansträngning Svår = flera viktiga aspekter / utpräglade svårigheter att minnas, begränsade minnen även vid ansträngning</p>	

9. (D2) Ihållande och överdrivna negativa övertygelser eller förväntningar om sig själv, andra eller världen (t.ex., "Jag är dålig", "Man kan inte lita på någon", "Världen är fullständigt livsfarlig", "Hela mitt nervsystem är förstört för alltid").

<p>Har du under den senaste månaden haft <u>starka negativa övertygelser</u> om dig själv, andra människor eller världen?</p> <p>Kan du ge mig några exempel? (Är du övertygad om sådant som "Jag är dålig", "det är något allvarligt fel på mig", "man kan inte lita på någon", "världen är fullständigt livsfarlig"?)</p> <p>Hur starka är dessa övertygelser? (Hur övertygad är du om att dessa övertygelser faktiskt är sanna? Kan du se andra sätt att tänka om det?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Övertygelse = Minimal Tydligt Närvarande Påtaglig Extrem</p> <p>Hur stor del av tiden har du känt dig på det sättet under den senaste månaden?</p> <p>% av tiden _____</p> <p>Har dessa övertygelser börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE)? (Tror du att de är relaterade till [HÄNDELSE]? På vilket sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = Definitivt Sannolikt Osannolikt</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshinder</p>
<p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av övertygelser Måttlig = en del av tiden (20-30 %) / överdrivna negativa förväntningar är tydligt närvarande, vissa svårigheter att överväga mera realistiska övertygelser Svår = stor del av tiden (50-60 %) / utpräglade överdrivna negativa förväntningar, betydande svårigheter att överväga mera realistiska övertygelser</p>	

10. (D3) Ihållande, förvrängda kognitioner om orsaken eller följderna av den(de) traumatiska upplevelsen(erna) som leder den intervjuade till att skuldbelägga honom/henne själv eller andra.

<p>Har du under den senaste månaden lagt skulden på dig själv för (HÄNDELSEN) eller det som hände som ett resultat av den? Berätta mer om det för mig. (På vilket sätt anser du att du orsakade [HÄNDELSE] själv? Är det på grund av något som du gjorde? Eller något som du tycker att du borde ha gjort men inte gjorde? Är det på grund av något om dig själv i största allmänhet?)</p> <p>Brukar du skuldbelägga någon annan för (HÄNDELSE) eller det som hände som ett resultat av den? Berätta mer om det för mig. (På vilket sätt anser du att [ANDRA] har orsakat [HÄNDELSE]? Är det på grund av något som de gjorde? Eller något som du tycker att de borde ha gjort men inte gjorde?)</p> <p>Hur mycket skuldbelägger du (DIG SJÄLV ELLER ANDRA)?</p> <p>Hur övertygad är du om att [DU ELLER ANDRA] verkligen är ansvarig(a) för det som hände? (Håller andra människor med dig? Kan du se andra sätt att se på det?)</p> <p>[Skatta 0=Frånvarande om man endast skuldbelägger förövaren, d.v.s., någon som avsiktligt orsakade händelsen och avsåg att skada]</p> <p><u>Ringa in:</u> Övertygelse = Minimal Tydligt Närvarande Påtaglig Extrem</p> <p>Hur stor del av tiden har du känt dig på det sättet under den senaste månaden?</p> <p>% av tiden _____</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshinder</p>
<p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av skuld Måttlig = en del av tiden (20-30 %) / förvrängd skuld är tydligt närvarande, vissa svårigheter att överväga mera realistiska övertygelser Svår = stor del av tiden (50-60 %) / utpräglad förvrängd skuld, betydande svårigheter att överväga mera realistiska övertygelser</p>	

11. (D4) Ihållande negativt emotionellt tillstånd (t.ex. rädsla, skräck, ilska, skuld eller skam).

<p>Har du under den senaste månaden haft några starka negativa känslor som rädsla, skräck, ilska, skuld eller skam?</p> <p>Kan du ge mig några exempel? (<i>Vilka negativa känslor upplever du?</i>)</p> <p>Hur starka är dessa negativa känslor?</p> <p>Hur väl kan du hantera dem?</p> <p><u>Ringa in:</u> Negativa känslor = <i>Minimala</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtagliga</i> <i>Extrema</i></p> <p>Hur stor del av tiden har du känt dig på det sättet under den senaste månaden?</p> <p>% av tiden _____</p> <p>Har dessa negativa känslor börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE)? (<i>Tror du att de är relaterade till [HÄNDELSE]? På vilket sätt?</i>)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = <i>Definitivt</i> <i>Sannolikt</i> <i>Osannolikt</i></p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av negativa känslor Måttlig = en del av tiden (20-30 %) / negativa känslor är tydligt närvarande, vissa svårigheter att hantera Svår = stor del av tiden (50-60 %) / utpräglade negativa känslor, betydande svårigheter att hantera</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshinder</p>
---	---

12. (D5) Markant minskat intresse för, eller deltagande i, betydelsefulla aktiviteter.

<p>Har du under den senaste månaden varit mindre intresserad av aktiviteter som du brukade tycka om?</p> <p>Vilka sorters aktiviteter har du tappat intresset för eller inte gjort så mycket som du brukade? (<i>Någonting annat?</i>)</p> <p>Varför det? [Skatta 0=Frånvarande om minskat deltagande beror på bristande möjligheter, fysisk oförmåga, eller utvecklingsmässigt lämplig förändring i föredragna aktiviteter]</p> <p>Hur stark är din förlust av intresse? (<i>Skulle du fortfarande tycka om [AKTIVITETER] när du väl kommit igång?</i>)</p> <p><u>Ringa in:</u> Förlust av intresse= <i>Minimal</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtaglig</i> <i>Extrem</i></p> <p>Sammantaget under den senaste månaden, hur många av dina vanliga aktiviteter har du tappat intresset för? % av aktiviteter _____</p> <p>Vilka aktiviteter tycker du fortfarande om att göra?</p> <p>Har ditt bristande intresse börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE)? (<i>Tror du att det är relaterat till [HÄNDELSE]? På vilket sätt?</i>)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband= <i>Definitivt</i> <i>Sannolikt</i> <i>Osannolikt</i></p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = procent av aktiviteter som påverkats / intresseförlustens intensitet Måttlig = vissa aktiviteter (20-30 %) / intresseförlust är tydligt närvarande men har ändå en viss glädje av aktiviteter Svår = många aktiviteter (50-60 %) / utpräglad intresseförlust, ringa intresse eller deltagande i aktiviteter</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshinder</p>
---	---

13. (D6) Känslor av avskildhet och främlingskap inför andra.

<p>Har du under den senaste månaden känt dig <u>distanserad</u> eller <u>avskärmad</u> från andra människor?</p> <p>Berätta mer om det för mig.</p> <p>Hur starka är dina känslor av att vara distanserad eller avskärmad från andra? (Vem känner du dig närmast? Hur många människor känner du dig bekväm att prata med om personliga saker?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Avskildhet eller främlingskap = <i>Minimal</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtaglig</i> <i>Extrem</i></p> <p>Hur stor del av tiden har du känt dig på det sättet under den senaste månaden?</p> <p>% av tiden _____</p> <p>Har din känsla av att vara distanserad eller avskärmad börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE)? (Tror du att det är relaterat till [HÄNDELSE]? På vilket sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = <i>Definitivt</i> <i>Sannolikt</i> <i>Osannolikt</i></p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = frekvens/intensitet av avskildhet eller främlingskap Måttlig = en del av tiden (20-30 %) / känslor av avskildhet är tydligt närvarande men känner fortfarande en viss interpersonell förbindelse Svår = stor del av tiden (50-60 %) / utpräglade känslor av avskildhet eller främlingskap från de flesta människor, kan känna sig nära bara en eller två personer</p>	<p>0 <i>Frånvarande</i></p> <p>1 <i>Mild / subtröskel</i></p> <p>2 <i>Måttlig / tröskel</i></p> <p>3 <i>Svår / markant förhöjd</i></p> <p>4 <i>Extrem / funktionshinder</i></p>
---	---

14. (D7) Ihållande oförmåga att uppleva positiva känslor (t.ex. oförmåga att uppleva lycka, tillfredsställelse eller kärleksfyllda känslor).

<p>Har det under den senaste månaden funnits tillfällen då du hade <u>svårt att uppleva positiva känslor</u> som kärlek eller lycka?</p> <p>Berätta mer om det för mig. (Vilka känslor är svåra att uppleva?)</p> <p>Hur stora svårigheter har du med att uppleva positiva känslor? (Kan du fortfarande uppleva vissa positiva känslor?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Minskning av positiva känslor = <i>Minimal</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtaglig</i> <i>Extrem</i></p> <p>Hur stor del av tiden har du känt dig på det sättet under den senaste månaden?</p> <p>% av tiden _____</p> <p>Har denna svårighet att uppleva positiva känslor börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE)? (Tror du att det är relaterat till [HÄNDELSE]? På vilket sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = <i>Definitivt</i> <i>Sannolikt</i> <i>Osannolikt</i></p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet i minskning av positiva känslor Måttlig = en del av tiden (20-30 %) / minskning av positiv känsloupplevelse är tydligt närvarande men är fortfarande förmögen att uppleva vissa positiva känslor Svår = stor del av tiden (50-60 %) / utpräglad minskning av upplevelser av flera olika positiva känslor</p>	<p>0 <i>Frånvarande</i></p> <p>1 <i>Mild / subtröskel</i></p> <p>2 <i>Måttlig / tröskel</i></p> <p>3 <i>Svår / markant förhöjd</i></p> <p>4 <i>Extrem / funktionshinder</i></p>
--	---

Kriterium E: Markanta förändringar i upphetsning och reaktivitet förknippat med den(de) traumatiska upplevelsen(erna) som började eller förvärrades efter att den(de) traumatiska upplevelsen(erna) inträffade, vilket framgår av två (eller flera) av följande:

15. (E1) Lättirriterat beteende och ilska utbrott (med ringa eller ingen provokation) typiskt uttryckt som verbal eller fysisk aggression mot människor eller föremål.

<p>Har det under den senaste månaden funnits tillfällen då du kände dig speciellt irriterad eller arg och visade det i ditt beteende?</p> <p>Kan du ge mig några exempel? (Hur visar du det? Höjer du din röst eller skriker? Kastar eller slår saker? Knuffar eller slår andra människor?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Aggression = Minimal Tydligt Närvarande Påtaglig Extrem</p> <p>Hur ofta under den senaste månaden? antal ggr _____</p> <p>Har detta beteende börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE)? (Tror du att det är relaterat till [HÄNDELSE]? På vilket sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = Definitivt Sannolikt Osannolikt</p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av aggressivt beteende Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / aggression är tydligt närvarande, främst verbal Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglad aggression, åtminstone någon fysisk aggression</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshindrande</p>
---	--

16. (E2) Vårdslöst eller självdestruktivt beteende.

<p>Har det under den senaste månaden funnits tillfällen när du tog stora risker eller gjorde saker som kunde ha skadat dig?</p> <p>Kan du ge mig några exempel?</p> <p>Hur stora risker tar du? (Hur farliga är dessa beteenden? Blev du sårad eller skadad på något sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Risk = Minimal Tydligt Närvarande Påtaglig Extrem</p> <p>Hur ofta har du tagit dessa typer av risker under den senaste månaden?</p> <p>antal ggr _____</p> <p>Har detta beteende börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE)? (Tror du att det är relaterat till [HÄNDELSE]? På vilket sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = Definitivt Sannolikt Osannolikt</p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av risktagning Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / risktagning är tydligt närvarande, kunde ha skadats Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglad risktagning, faktisk skada eller hög sannolikhet för skada</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshindrande</p>
--	--

17. (E3) Hypervaksamhet.

<p>Har du under den senaste månaden varit särskilt alert eller vaksam, även när det inte fanns något specifikt hot eller någon fara? (Har du känt det som att du var tvungen att vara på din vakt?)</p> <p>Kan du ge mig några exempel? (Vilka sorts saker gör du när du är alert eller vaksam?)</p> <p>[Om inte tydligt:] (Vad får dig att reagera på detta sätt? Känner du att du är i fara eller hotad på något sätt? Känner du dig på detta sätt mer än de flesta människor skulle i samma situation?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Hypervaksamhet = Minimal Tydligt Närvarande Påtaglig Extrem</p> <p>Hur stor del av tiden under den senaste månaden har du känt dig på det sättet?</p> <p>% av tiden _____</p> <p>Har detta med att vara särskilt alert eller vaksam börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSEN)? (Tror du att det är relaterat till [HÄNDELSE]? På vilket sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = Definitivt Sannolikt Osannolikt</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshinder</p>
<p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av hypervaksamhet Måttlig = en del av tiden (20-30 %) / hypervaksamhet tydligt närvarande, t.ex. vaksam offentligt, ökad medvetenhet om hot Svår = stor del av tiden (50-60 %) / utpräglad hypervaksamhet, t.ex. skannar omgivningen efter faror, kan ha säkerhetsritualer, överdriven oro för sin egen/familjens/hemmets säkerhet</p>	

18. (E4) Överdriven skrämnelreaktion.

<p>Har du under den senaste månaden haft några <u>starka skrämnelreaktioner</u>?</p> <p>Vilka sorts saker gav dig skrämnelreaktioner?</p> <p>Hur starka är dessa skrämnelreaktioner? (Hur starka är de jämfört med hur de flesta människor skulle reagera? Gör du någonting som andra människor skulle lägga märke till?)</p> <p>Hur lång tid tar det för dig att återhämta dig?</p> <p><u>Ringa in:</u> Skrämnelreaktion = Minimal Tydligt Närvarande Påtaglig Extrem</p> <p>Hur ofta har detta hänt under den senaste månaden? antal ggr _____</p> <p>Har dessa skrämnelreaktioner börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE)? (Tror du att de är relaterade till [HÄNDELSEN]? På vilket sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = Definitivt Sannolikt Osannolikt</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshinder</p>
<p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av skrämnelreaktion Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / skrämnelreaktion är tydligt närvarande, vissa svårigheter att återhämta sig Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglad skrämnelreaktion, ihållande upphetsning, påtagliga svårigheter att återhämta sig</p>	

19. (E5) Koncentrationssvårigheter.

<p>Har du under den senaste månaden haft några <u>problem</u> med <u>koncentrationsförmågan</u>?</p> <p>Kan du ge mig några exempel?</p> <p>Kan du koncentrera dig om du verkligen försöker?</p> <p><u>Ringa in:</u> Koncentrationsproblem = <i>Minimala</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtagliga</i> <i>Extrema</i></p> <p>Hur stor del av tiden under den senaste månaden har du haft koncentrationssvårigheter?</p> <p>% av tiden _____</p> <p>Har dessa problem med koncentrationen börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE) (Tror du att de är relaterade till [HÄNDELSEN]? På vilket sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = <i>Definitivt</i> <i>Sannolikt</i> <i>Osannolikt</i></p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av koncentrationsproblem Måttlig = en del av tiden (20-30 %) / koncentrationssvårigheter tydligt närvarande, vissa svårigheter men kan koncentrera sig vid ansträngning Svår = stor del av tiden (50-60 %) / utpräglade problem att koncentrera sig, påtagliga svårigheter även vid ansträngning</p>	<p>0 <i>Frånvarande</i></p> <p>1 <i>Mild / subtröskel</i></p> <p>2 <i>Måttlig / tröskel</i></p> <p>3 <i>Svår / markant förhöjd</i></p> <p>4 <i>Extrem / funktionshinder</i></p>
--	---

20. (E6) Sömnstörning (t.ex. svårigheter att somna eller att sova eller orolig sömn).

<p>Har du under den senaste månaden haft några svårigheter <u>att somna</u> eller <u>att sova</u>?</p> <p>Vilka sorters problem? (Hur lång tid tar det att somna? Hur ofta vaknar du på natten? Vaknar du tidigare än du vill göra?)</p> <p>Hur många timmar sover du totalt varje natt?</p> <p>Hur många timmar tror du att du borde sova?</p> <p><u>Ringa in:</u> Problem att sova = <i>Minimala</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtagliga</i> <i>Extrema</i></p> <p>Hur ofta under den senaste månaden har du haft dessa sömnproblem?</p> <p>antal ggr _____</p> <p>Har dessa sömnproblem börjat eller förvärrats efter (HÄNDELSE)? (Tror du att de är relaterade till [HÄNDELSEN]? På vilket sätt?)</p> <p><u>Ringa in:</u> Trauma-samband = <i>Definitivt</i> <i>Sannolikt</i> <i>Osannolikt</i></p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av sömnproblem Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / sömnstörning tydligt närvarande, klart längre latens eller tydlig svårighet att sova, 30-90 minuters sömnförlust Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglad sömnstörning, betydligt längre latens eller markanta svårigheter att sova, 90 minuter till 3 timmars sömnförlust</p>	<p>0 <i>Frånvarande</i></p> <p>1 <i>Mild / subtröskel</i></p> <p>2 <i>Måttlig / tröskel</i></p> <p>3 <i>Svår / markant förhöjd</i></p> <p>4 <i>Extrem / funktionshinder</i></p>
---	---

Kriterium F: Störningens varaktighet (Kriterierna B, C, D och E) är mer än en månad.

21. Symptomdebut

[Om inte tydligt:] När började du att för första gången ha (PTSD Symptom) som du har berättat om för mig? (Hur lång tid efter traumat började de? Mer än sex månader?)	<i>Totalt antal månader av fördröjd debut</i> _____
	<i>Med fördröjd debut (≥ 6 månader)? NEJ JA</i>

22. Symptomens varaktighet

[Om inte tydligt:] Under hur lång tid totalt har dessa (PTSD symptom) varit ?	<i>Totalt antal månaders varaktighet</i> _____
	<i>Varaktighet mer än 1 månad? NEJ JA</i>

Kriterium G: Störningen orsakar kliniskt signifikant lidande eller försämrad funktion i sociala, yrkesmässiga eller andra viktiga funktionsområden.

23. Subjektivt besvär

Hur mycket har du, totalt sett under den senaste månaden, besvärats av dessa (PTSD SYMPTOM) som du har berättat om för mig? [Överväg besvär som har rapporterats vid tidigare frågor]	0 <i>Inget</i>
	1 <i>Milt, minimal plåga</i>
	2 <i>Måttligt, plåga tydligt närvarande men fortfarande hanterbar</i>
	3 <i>Svår, påtaglig plåga</i>
	4 <i>Extrem, handikappande plåga</i>

24. Försämrad social funktion

Har dessa (PTSD SYMPTOM) påverkat dina relationer med andra människor under den senaste månaden? På vilket sätt? [Överväg försämring i sociala sammanhang som har rapporterats vid tidigare frågor]	0 <i>Ingen negativ inverkan</i>
	1 <i>Mild inverkan, minimal försämring i socialt fungerande</i>
	2 <i>Måttlig inverkan, definitiv försämring men många aspekter av socialt fungerande fortfarande intakt</i>
	3 <i>Svår inverkan, markant försämring, få aspekter av sociala funktioner fortfarande intakta</i>
	4 <i>Extrem inverkan, ringa eller inget socialt fungerande</i>

25. Försämrad yrkesmässig eller annan viktig funktion

[Om inte tydligt:] Arbetar du nu?	0 <i>Ingen negativ inverkan</i>
[Om ja:] Har dessa (PTSD SYMPTOM) påverkat ditt arbete eller din förmåga att arbeta under den senaste månaden? På vilket sätt? [Beakta rapporterad yrkesbana, inkluderat olika arbetens antal och varaktighet, likväl som kvaliteten på yrkesmässiga relationer. Om fungerandet innan störningen är otydlig, fråga om yrkeserfarenheter innan traumat. För barn/tonårstrauma, bedöm skolprestation innan traumat och möjlig förekomst av beteendeproblem]	1 <i>Mild inverkan, minimal försämring i yrkesmässigt/annat viktigt fungerande</i>
[Om nej:] Har dessa (PTSD SYMPTOM) påverkat någon annan viktig del av ditt liv? [Om lämpligt, föreslå exempel såsom föräldraskap, hushållsarbete, skolarbete, volontärarbete, etc.] På vilket sätt?	2 <i>Måttlig inverkan, definitiv försämring men många aspekter av yrkesmässigt/annat viktigt fungerande fortfarande intakt</i>
	3 <i>Svår inverkan, markant försämring, få aspekter av yrkesmässigt/annat viktigt fungerande fortfarande intakt</i>
	4 <i>Extrem inverkan, ringa eller inget yrkesmässigt/annat viktigt fungerande</i>

Övergripande skattningar

26. Övergripande validitet

<p>Estimera svarens sammantagna validitet. Överväg faktorer såsom följsamhet under intervjun, mental status (t.ex. koncentrationssvårigheter, förståelse av frågor, dissociation) och bevis på ansträngningar att överdriva eller minimera symptom.</p>	<p>0 <i>Utmärkt, ingen anledning att misstänka ogiltiga svar</i></p> <p>1 <i>God, faktorer närvarande som kan inverka negativt på validiteten</i></p> <p>2 <i>Rimlig, faktorer närvarande som definitivt reducerar validiteten</i></p> <p>3 <i>Ringa, väsentligt reducerad validitet</i></p> <p>4 <i>Ogiltiga svar, gravt nedsatt mental status eller möjligen avsiktligt "fejkar dålig " eller "fejkar bra"</i></p>
---	---

27. Övergripande svårighetsgrad

<p>Estimera PTSD-symptomens sammantagna svårighetsgrad. Överväg grad av subjektiva besvär och funktionsnedsättning, beteendeobservationer under intervjun och bedömning avseende rapporteringsstil.</p>	<p>0 <i>Inga kliniskt signifikanta symptom, ingen plåga och ingen funktionsnedsättning</i></p> <p>1 <i>Mild, minimal plåga eller funktionsnedsättning</i></p> <p>2 <i>Måttlig, definitiv plåga eller funktionsnedsättning men fungerar tillfredsställande vid ansträngning</i></p> <p>3 <i>Svår, avsevärd plåga eller funktionsnedsättning, begränsat fungerande även vid ansträngning</i></p> <p>4 <i>Extrem, markant plåga eller markant funktionsnedsättning inom två eller flera viktiga funktionsområden</i></p>
---	--

28. Övergripande förbättring

<p>Skatta sammantagen generell förbättring sedan den föregående skattningen. Skatta graden av förändring och huruvida den, enligt din bedömning, beror eller inte beror på behandlingen.</p>	<p>0 <i>Asymtomatisk</i></p> <p>1 <i>Påtaglig förbättring</i></p> <p>2 <i>Måttlig förbättring</i></p> <p>3 <i>Ringa förbättring</i></p> <p>4 <i>Ingen förbättring</i></p> <p>5 <i>Otillräcklig information</i></p>
--	--

Specificera huruvida med dissociativa symptom: Den intervjuades symptom uppfyller kriterierna för posttraumatiskt stressyndrom, och dessutom, som respons på stressorn, huruvida den intervjuade upplever ihållande eller återkommande symptom på något av följande:

29. (1) Depersonalisering: Ihållande eller återkommande upplevelser av att känna sig avskild från, och som om man var en utomstående betraktare av, sina mentala processer eller kropp (t.ex., känna sig som om man var i en dröm, ha en viss känsla av överklighet av självet eller kroppen eller av att tiden går långsamt).

Har det under den senaste månaden funnits tillfällen när du känt det som att du varit avskild från dig själv, som att du har iakttagit dig själv utifrån eller observerat dina tankar och känslor som om du var en annan person?

[Om nej:] **(Kan du känna som att du var i en dröm, även när du var vaken? Som att något med dig inte var verkligt? Som att tiden gick mera långsamt?)**

Berätta mer om det för mig.

Hur stark är denna känsla? (Förlorar du kontakten med var du faktiskt är eller vad som egentligen händer?)

Vad gör du när detta händer? (Lägger andra människor märke till ditt beteende? Vad säger de?)

Hur länge pågår det?

Ringa in: Dissociation = Minimal Tydligt Närvarande Påtaglig Extrem

[Om inte tydligt:] **(Var det på grund av effekter av alkohol eller droger? Eller något sjukdomstillstånd som krampanfall?)** [Skatta 0=Frånvarande om på grund av effekterna av alkohol/drog eller något sjukdomstillstånd]

Hur ofta har detta hänt under den senaste månaden? Antal ggr _____

Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av dissociation

Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / dissociativ kvalitet är tydligt närvarande men övergående, behåller en viss realistisk känsla av sig själv och medvetenhet om omgivningen

Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglad dissociativ kvalitet, markant känsla av avskildhet och överklighet

0 Frånvarande

1 Mild / subtröskel

2 Måttlig / tröskel

3 Svår / markant förhöjd

4 Extrem / funktionshindrande

30. (2) Derealisering: Ihållande eller återkommande upplevelser av överklighet för omgivningen (t.ex. världen runt den intervjuade upplevs som överklig, drömlig, avlägsen eller förvrängd).

<p>Har det under den senaste månaden funnits tillfällen när saker som hände runt omkring dig verkade överkliga eller mycket märkliga och främmande?</p> <p>[Om nej:] (Förefaller sådant som pågår runt omkring dig vara som en dröm eller som en scen från en film? Verkar det vara avlägset eller förvrängt?)</p> <p>Berätta mer om det för mig.</p> <p>Hur stark är denna känsla? (Förlorar du kontakten med var du faktiskt är eller vad som egentligen händer?)</p> <p>Vad gör du när detta händer? (Lägger andra människor märke till ditt beteende? Vad säger de?)</p> <p>Hur länge pågår det?</p> <p>Ringa in: Dissociation = <i>Minimal</i> <i>Tydligt Närvarande</i> <i>Påtaglig</i> <i>Extrem</i></p> <p>[Om inte tydligt:] (Var det på grund av effekter av alkohol eller droger? Eller något sjukdomstillstånd som krampanfall?) [Skatta 0=Frånvarande om på grund av effekter av alkohol/drog eller något sjukdomstillstånd]</p> <p>Hur ofta har detta hänt under den senaste månaden? Antal ggr _____</p> <hr/> <p>Centrala skattningsgrunder = frekvens / intensitet av dissociation Måttlig = åtminstone 2 ggr per månad / dissociativ kvalitet är tydligt närvarande men övergående, behåller en viss realistisk känsla av omgivningen Svår = åtminstone 2 ggr per vecka / utpräglad dissociativ kvalitet, markant känsla av överklighet</p>	<p>0 Frånvarande</p> <p>1 Mild / subtröskel</p> <p>2 Måttlig / tröskel</p> <p>3 Svår / markant förhöjd</p> <p>4 Extrem / funktionshinder</p>
--	---

CAPS-5 SUMMERINGSBLAD

Namn: _____ ID-nr: _____ Intervjuare: _____ Studie: _____ Datum: _____

<i>B. Påträngande symptom (behöver 1 för diagnos)</i>	<i>Senaste Månaden</i>	
	<i>Svår</i>	<i>Sx (Svår ≥ 2)?</i>
(1) B1 – Påträngande minnen		0 = NEJ 1 = JA
(2) B2 – Besvärande drömmar		0 = NEJ 1 = JA
(3) B3 – Dissociativa reaktioner		0 = NEJ 1 = JA
(4) B4 – Utlösta psykologiska besvär		0 = NEJ 1 = JA
(5) B5 – Utlösta fysiska reaktioner		0 = NEJ 1 = JA
<i>B delsumma</i>	<i>B Svår =</i>	<i># B Sx =</i>

<i>C. Undvikandesymptom (behöver 1 för diagnos)</i>	<i>Senaste Månaden</i>	
	<i>Svår</i>	<i>Sx (Svår ≥ 2)?</i>
(6) C1 – Undvikande av minnen, tankar, känslor		0 = NEJ 1 = JA
(7) C2 – Undvikande av yttre påminnelser		0 = NEJ 1 = JA
<i>C delsumma</i>	<i>C Svår =</i>	<i># C Sx =</i>

<i>D. Kognitioner och sinnesstämningssymptom (behöver 2 för diagnos)</i>	<i>Senaste Månaden</i>	
	<i>Svår</i>	<i>Sx (Svår ≥ 2)?</i>
(8) D1 – Oförmåga att minnas viktig aspekt av upplevelsen		0 = NEJ 1 = JA
(9) D2 – Överdrivna negativa övertygelser eller förväntningar		0 = NEJ 1 = JA
(10) D3 – Förvrängda kognitioner som leder till skuldbeläggande		0 = NEJ 1 = JA
(11) D4 – Ihållande negativa känslotillstånd		0 = NEJ 1 = JA
(12) D5 – Minskat intresse för, eller deltagande i, aktiviteter		0 = NEJ 1 = JA
(13) D6 – Avskildhet eller främlingskap från andra		0 = NEJ 1 = JA
(14) D7 – Ihållande oförmåga att uppleva positiva känslor		0 = NEJ 1 = JA
<i>D delsumma</i>	<i>D Svår =</i>	<i># D Sx =</i>

<i>E. Upphetsning och reaktivitetssymptom (behöver 2 för diagnos)</i>	<i>Senaste Månaden</i>	
	<i>Svår</i>	<i>Sx (Svår ≥ 2)?</i>
(15) E1 – Lättirriterat beteende och ilskena utbrott		0 = NEJ 1 = JA
(16) E2 – Vårdslöst eller självdestruktivt beteende		0 = NEJ 1 = JA
(17) E3 – Hypervaksamhet		0 = NEJ 1 = JA
(18) E4 – Överdriven skrämnelreaktion		0 = NEJ 1 = JA
(19) E5 – Koncentrationssvårigheter		0 = NEJ 1 = JA
(20) E6 – Sömnrubbing		0 = NEJ 1 = JA
<i>E delsumma</i>	<i>E Svår =</i>	<i># E Sx =</i>

PTSD totalt	Senaste Månaden	
	Total Svår	Total # Sx
Summa av delsummor (B+C+D+E)		

F. Störningens varaktighet	Nuvarande	
(22) Störningens varaktighet \geq 1 månad?	0 = NEJ	1 = JA

G. Besvär eller försämring (behöver 1 för diagnos)	Senaste Månaden	
	Svår	Kx (Svår \geq 2)?
(23) Subjektivt besvär		0 = NEJ 1 = JA
(24) Försämrade social funktion		0 = NEJ 1 = JA
(25) Försämrade yrkesmässig funktion		0 = NEJ 1 = JA
G delsumma	G Svår =	# G Kx =

Övergripande skattningar	Senaste Månaden	
(26) Övergripande validitet		
(27) Övergripande svårighetsgrad		
(28) Övergripande förbättring		

Dissociativa symptom (behöver 1 för subtyp)	Senaste Månaden	
	Svår	Sx (Svår \geq 2)?
(29) 1 – Depersonalisering		0 = NEJ 1 = JA
(30) 2 – Derealisering		0 = NEJ 1 = JA
Dissociativ delsumma	Diss Svår =	# Diss Sx =

PTSD diagnos	Senaste Månaden	
PTSD FÖRELIGGANDE – ALLA KRITERIER (A-G) UPPFYLLEDA?	0 = NEJ	1 = JA
Med dissociativa symptom	0 = NEJ	1 = JA
(21) Med fördröjd debut (\geq 6 månader)	0 = NEJ	1 = JA